

Další způsoby monitoringu rovných příležitostí v Německu

Zprávy *Vzdělávání v Německu*

Hlavním oficiálním zdrojem hodnocení vývoje německých vzdělávacích systémů je zpráva *Vzdělávání v Německu*, která je vydávána od roku 2006 každé dva roky. Hodnotí vývoj jednotlivých stupňů vzdělávání na pozadí demografického a sociálního vývoje, každé vydání se dále tematicky věnuje vybrané oblasti. Vypracování zprávy zastřešuje Německý institut pro mezinárodní pedagogický výzkum (*Deutsches Institut für Internationale Pädagogische Forschung*, DIPF), mezi autory jsou i odborníci z dalších institucí: Německý institut pro mládež (*Deutsches Jugendinstitut*, DJI), Německé centrum pro výzkum vysokých škol a vědy (*Deutsches Zentrum für Hochschul- und Wissenschaftsforschung*, DZWH), Výzkumný sociologický ústav Univerzity v Göttingenu (*Soziologisches Forschungsinstitut*, SOFI), spolkový statistický úřad a statistické úřady spolkových zemí. Její zpracování a vydání podporuje Konference ministrů školství spolkových zemí a Spolkové ministerstvo pro vzdělávání a vědu.

Poslední vydání zprávy vyšlo v roce 2016 (Autorengruppe Bildungsberichterstattung, 2016) a tematicky zpracovává oblast vzdělávání a migrace.

K pozitivním trendům v oblasti rovnosti ve vzdělávání patří následující zjištění:

Snižuje se podíl dětí, které vyrůstají v rizikových rodinách (nezaměstnaní rodiče s nízkou kvalifikací, ve finanční situaci pod hranicí chudoby) – v současnosti 4 % dětí.

Zvýšil se podíl tříletých dětí s migračním zázemím, které docházejí do mateřských škol, na 22 %. Tento podíl je stále výrazně nižší než u dětí bez migračního zázemí (38 %). Zvýšil se také podíl na vzdělávání mladých lidí ve věku 16–30 let s migračním zázemím. Žáci s migračním zázemím jsou ovšem výrazněji zastoupeni ve studijních programech, které vedou k nižší kvalifikaci.

Zlepšuje se úroveň dosahovaných kompetencí u žáků s migračním zázemím.

V sekundárním vzdělávání se nyní už více než polovina žáků vzdělává v integrovaných středních školách³⁸. Především pro žáky z rodin s nižším sociálním statutem se tím otevírá možnost pro navazující studium. Díky vzniku integrovaných škol v sekundárním vzdělávání a možnosti zkoušku vykonat na odborných školách se rozšířila nabídka možností složení zkoušky *Abitur* (obdoba české maturitní zkoušky, která opravňuje ke vstupu do vysokoškolského vzdělávání).

Výběr zjištění, která představují pro vzdělávací systém další výzvu:

Roste podíl osob s migračním zázemím, především kvůli přistěhovalectví z ostatních zemí EU. Podíl dětí do 10 let s migračním zázemím vzrostl na třetinu věkové kohorty, v aglomeračních centrech představuje podíl těchto dětí více než 50 %.

Čtvrtina pětiletých dětí nemá dostatečnou znalost německého jazyka, tento podíl se nedaří snižovat. Jde především o děti rodičů s nízkým vzděláním a o děti z rodin, ve kterých se doma nehovoří německy. Podpora jazykové kompetence v předškolním vzdělávání se stala významnou součástí vzdělávání.

Segregační tendence v předškolních zařízeních a ve školách. Třetina dětí z jiných než německých rodin navštěvuje mateřskou školu, ve které většina dětí doma také téměř nemluví německy. V aglomeračních centrech, jakými je Berlín, Frankfurt nad Mohanem nebo Mnichov,

³⁸ V tradičním německém systému sekundárního školství docházelo k selektivnímu třídění žáků po 4. ročníku základní školy do třech vzdělávacích proudů (gymnázium, reálná škola a hlavní škola).